

Nieuwe wijn drinken met Jezus Christus

Auteur: Hans Schaeffer, onderzoeker aan de TU Kampen en redacteur van *De Reformatie*.

De term 'vernieuwing' of, nog erger, 'vernieuwingen' kan als het gaat over de kerk het beeld oproepen van een groep mensen die om een of andere reden eens een keer wat anders wil in de kerk – het ouderwetse kerkelijk bedrijf op onderdelen opleuken in de hoop dat dit wat meer mensen trekt, of in elk geval de groep die nog overgebleven is wat meer inspireert.

Of het nu gaat over invulling van de kerkdiensten, over de ambtstructuur of over gemeenteopbouw, vernieuwingen kunnen dan een bron van frustratie zijn voor zowel de voor- als tegenstanders ervan. Dat komt doordat het lijkt te gaan om aanpassingen van vormen terwijl over de inhoud veelal gezwegen wordt. Het gaat over de buitenkant zonder aandacht voor de binnenkant. Met andere woorden: het gaat te vaak over nieuwe zakken zonder dat de nieuwe wijn geproefd wordt (Marc. 2).

Wat de Heer Jezus bedoelt met nieuwe wijn hangt samen met zijn leven en werk hier op aarde. De diepgang daarvan wil ik eerst kort omschrijven, om hiervan vervolgens een paar voorbeelden te geven. Ik sluit af met een drietal aanwijzingen voor een Bijbels perspectief op vernieuwingen.

Level

Het gaat Christus ook in zijn spreken over 'nieuwe zakken' om het grote plan zoals God dat in de geschiedenis heeft uitgewerkt. Het is belangrijk om daar gelijk duidelijk over te zijn, om alle bekrompenheid als het gaat over dit thema te vermijden en het gesprek te brengen op het niveau waarop Christus' kerk thuishoort.

Met niveau bedoel ik dan allereerst het *level* waarop christenen weten dat het hele leven zich afspeelt. Wie thuis is in de wereld van computerspelletjes, herkent de metafoor: het spel begint op *level één*, en na het behalen van een aantal punten gaat de speler door naar *level twee*, en zo verder.

Christelijk leven betekent dat wij beseffen dat elk van ons geboren wordt en leeft op deze wereld. Geleidelijk aan ontdek je dat je vanaf je doop, als kind of volwassene, opgenomen bent in het grote verhaal van God met jouw leven. Je ontdekt dat jouw leven op zijn beurt is opgenomen in dat van de hele wereld. Je ontdekt dat je ergens onder de grote spanningsboog vanaf de Hof van Eden naar de tuinstad van het nieuwe Jeruzalem je eigen plaats ontvangen hebt. Zo leer je geloven dat je eigen leven uiteindelijk een plaats ontvangt in het eeuwige leven, en daarmee de volmaaktheid bereikt.

Nieuwe dingen

Dit levenslange proces betekent dat je, letterlijk, je plaats leert kennen. Je ontdekt dat de ruimte om je heen, de wereld, de kerk, je ouderlijk huis, je eigen leven en alles wat er gebeurt, veel meer is dan alleen jouw leven. Je ontdekt andere personages uit heden en verleden die hun rol spelen. Je merkt dat je een eigen positie moet bepalen tegenover je ouders, je vrienden, je man of vrouw (wanneer je trouwt), je kinderen (wanneer God je die geeft). Je leert te zoeken naar de invulling van je eigen leven.

Dit proces betekent dat je langzamerhand steeds dieper of hoger gaat – je gaat naar een ander *level* waarop het leven mooier en verdrietiger en zondiger en glorieuzer wordt. Je ontdekt, soms tegen wil en dank, dat het leven complexer is dan je vermoed had. Daarbij ontdek je ook steeds nieuwe dingen, juist wanneer je hierover in het licht van de Schrift leert nadenken en praten. Precies om dat soort 'nieuwe dingen' is het Jezus te doen als Hij spreekt over 'nieuwe wijn': in ons leven gebeurt onder de schepperzorg van God van alles wat nieuw is.

Verrassende ontdekkingen

Ik wil een paar voorbeelden geven van verrassende ontdekkingen die een mens kan doen. Een groep stoere jongeren zit op een Youth Alpha-weekend 's avonds laat ontroerd bij elkaar nadat ze samen iets van de diepte ervaren hebben van de zonde waarvoor Christus aan het kruis stierf. Een zuster uit de gemeente laat zich in een kerkdienst in haar hart kijken wanneer ze vertelt hoe zij allerlei herkenbare levenservaringen heeft leren duiden in het licht van Gods Woord. Een liturgie op Goede Vrijdag loopt, anders dan verwacht, uit op intense stilte, waarna de gemeente zwijgend uit elkaar gaat. Jongeren drukken hun predikant in de voorbereiding van hun belijdenisdienst op het hart: het gaat ons niet om allerlei toeters en bellen, we willen vooral een preek met diepgang. Een voorganger vervangt in de paasdienst de wetslezing door woorden van Paulus over 'dood voor de zonde' en 'met Christus opgestaan' (Rom. 6).

Gods werk

Om deze voorbeelden te duiden wil ik drie belangrijke opmerkingen maken. Allereerst: de meeste kerkgangers binnen de GKv zullen zulke verhalen herkennen. Ieder weldenkend en meelevend kerklid zal hiervoor de Heer danken en prijzen. Alleen, dan komt het er wel op aan waarvoor wij Hem precies danken: niet voor het nieuwe-om-het-nieuwe of het onverwachte-om-het-onverwachte. We worden tot dankens toe bewogen omdat we weten en geloven: hier werkt God!

Verrassing en vernieuwing zijn zinloos wanneer ze gericht zijn op het bevredigen van een niet te stillen zucht naar iets nieuws. Ze kunnen, in het beeld van Marcus 2, alleen als nieuwe zakken dankbaar aanvaard worden omdat we ze zien als vormen die passen bij de nieuwe wijn die Christus bracht. Naar die wijn, het bevrijdende werk van Christus, zullen wij intensief moeten zoeken. Nieuwe wijn moet je graag en intens willen proeven.

Levensveranderend

Vervolgens: het Bijbelse begrip 'nieuw' heeft altijd te maken met het scheppende werk van God. Het staat voor Gods kracht die in een vastgelopen en kapotte wereld uit genade nieuwe levensmogelijkheden creëert. Nieuw betekent ook altijd bekering, opening, verandering van hart en handen. De nieuwe wijn die Christus is en brengt, roept namelijk ook vaak verzet of wrevel op. Nieuwe wijn brengt ons ertoe een afkeer te krijgen van onszelf, en onze redding en ons heil buiten onszelf in Christus te zoeken. Het zoeken naar vormen om aan dit levensveranderende werk van God woorden of beelden te geven past hier volledig bij. Sterker nog: een gemeente die niet samen op zoek is naar Gods herscheppend handelen vandaag en daaraan uiting wil geven binnen en buiten kerkdiensten, moet zich afvragen of zij wel benieuwd is naar dit werk van God. Geloven wij werkelijk dat God vandaag nieuw, scheppend bezig is? Dan zullen we zijn werk ook voor het voetlicht moeten brengen, in welke vorm dan ook. Wie geen passende zakken zoekt voor nieuwe wijn doet Gods eigen werk in Christus tekort.

Voorproefje

Ten slotte heeft een gezonde, christelijke nieuwsgierigheid naar Gods werk vandaag het brede perspectief van Gods hele plan met de wereld nodig. Daar wil de titel van deze bijdrage ook naar verwijzen. Nieuwe wijn mogen wij nu al met elkaar drinken, daarvoor biedt ons kerk-zijn allerlei uitgelezen mogelijkheden. Maar het wachten is op de tijd dat wij, naar Jezus' eigen belofte, samen met Hem de wijn nieuw zullen drinken (Matt. 26:29). Het vieren van ons nieuwe leven richt zich op de vervulling. Ons zoeken naar nieuwe vormen zal daarom altijd iets voorlopigs en beperkts houden. Zelfs nieuwe wijn is nog maar een voorproefje van de wijn die Christus met ons nieuw zal drinken in het koninkrijk van zijn Vader.